

עפ"ג 16216/01/15 - מדינת ישראל נגד ר.ש.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט
לפני כב' השופטים - י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

עפ"ג 16216-01-15 מדינת ישראל נ' ש'

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

ר.ש.

ע"י ב"כ עו"ד מ' איוס

פסק-דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

ערעור המדינה על פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט שמואל הרבסט) מיום 24.11.2014 בת"פ 7033-05-14, לפיו הסתיים ההליך ללא הרשעה, והמשיב נדון לעונשים הבאים: 150 שעות שירות לתועלת הציבור; התחייבות בסך 5,000 ₪; 30 ימי פסילה מנהיגה; 3 חודשי פסילה מנהיגה על תנאי; וצו מבחן למשך שנה.

הערעור מופנה כנגד אי ההרשעה וקולת העונש.

1. נגד המשיב הוגש כתב אישום מתוקן, בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין תשל"ז-1977, ונהיגה בחוסר זהירות, לפי תקנה 21 לתקנות התעבורה תשכ"א-1961.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 21.4.2014 בשעה 22:17, הגיע צוות הכבאים של הישוב עופרה לדרך שבעת המינים בישוב בית אל, למטרת כיבוי שריפה שפרצה בפח שבמקום. עם הגעתם החנו הכבאים את הכבאית באופן בו היא חוסמת חלק מהכביש העובר במקום, והכבאים פרסו צינורות והחלו לכבות את השריפה.

במקום נוצרה התקהלות של בני נוער.

מספר דקות לאחר מכן, הגיע המשיב למקום, כאשר הוא נוהג ברכבו, תוך שהוא נוסע במהירות ומתקרב לעבר הכבאית על הציר, ומסכן בכך הן את הכבאים והן את המתקהלים.

מפקד הכבאית, מאיר לוזדה (להלן: "מאיר") סימן למשיב לעצור את רכבו, והמשיב האט רק כ-15 מטרים לפני הכבאית, והרכב המשיך בנסיעה במהירות נמוכה, תוך שהוא מתקרב עם גחון הרכב לאזרחים שעמדו בכביש. בנסיבות אלה הזיז מאיר נער שעמד במקום כדי שלא יפגע מהרכב. בהמשך, ותוך שהמשיב מתקדם בנהיגה ברכב, המראה הימנית של הרכב פגעה במותנו של מאיר. כתוצאה מכך פגע בקבוק שתיה שהחזיק מאיר בשמשת הרכב וזו נשברה.

המשיב המשיך בנסיעה עוד מספר מטרים ועצר את הרכב. הוא ניגש לתא המטען והוציא מתוכו מפתח צלב מברזל. מהרכב יצא גם נוסע שישב בכיסא הימני.

המשיב נטל את מפתח הצלב והתקרב לעבר מאיר, תוך שהוא מנופף במפתח הצלב והשניים אומרים "מי אתה בכלל אנחנו נרצח אותך" וכן קללו את מאיר.

מתנדבת כיבוי אש, שהבחינה במשיב מתקרב למאיר כשבידו מפתח הצלב, צעקה לכבאי אושרי פרגן שהיה עסוק בכיבוי השריפה, והוא ניגש למשיב מאחור, אחז בצווארו וריתק אותו לקרקע, תוך שהוא נוטל מידיו את מפתח הצלב.

2. המשיב הודה בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, במסגרתו הוסכם על קבלת תסקיר שירות המבחן, והמערערת הצהירה כי תעתור למאסר ולו בעבודות שירות.

3. שירות המבחן הגיש תסקירים בעניינו של המשיב.

בתסקיר מיום 7.9.2014 התייחסות לנסיבותיו האישיות של המשיב, שהינו בן 19. בתסקיר התייחסות למשפחת המוצא של המשיב ולקורות חייו. מתוארת מסכת חיים לא קלה.

כן מתוארת התנהגות עוברת חוק והתחברות לחברה שולית. בשנת 2013 הורשע המשיב בבית המשפט לנוער בעבירות שונות, ונדון למאסר של חודשיים לריצוי בעבודות שירות. לגבי העבירה הנוכחית, צוין כי המשיב מקבל אחריות למעשיו והביע צער על התנהלותו. המשיב החל תהליך שיקום, וחרף הרשעתו הקודמת, היה עתיד להתגייס לצבא ביום 12.5.2014. גיוסו נדחה עד לסיום ההליכים בתיק הנוכחי.

קצינת המבחן המליצה לבטל את הרשעתו של המשיב, ולהסתפק בענישה חינוכית של שירות לתועלת הציבור בהיקף 150 שעות ובצו מבחן פיקוחי למשך שנה, וזאת כדי שלא לפגוע בגיוסו האפשרי של המשיב לצבא ובתהליך שיקומו.

בתסקיר משלים מיום 20.11.2014 ציינה קצינת המבחן כי מדובר בצעיר למוד סבל רב על אף גילו הצעיר, אשר למרות נסיבות חייו הקשות פעל לשיקום חייו, תוך שהוא נתקל בקשיים רבים. חרף הרשעותיו הקודמות הצליח לגייס

מוטיבציה עצמית, ופנה בצורה יזומה ללשכת הגיוס במטרה לפעול למען גיוסו לצבא. המשיב הצליח לשכנע את רשויות הצבא לגייסו ואף ניתן לו מועד גיוס, אך לאור ההליכים הנוכחיים נדחתה בקשתו לגיוס והוא קיבל פטור משירות צבאי. מרשויות הצבא נמסר לו כי בסיום ההליך הפלילי תיבדק שוב אפשרות גיוסו לצבא.

קצינת המבחן ציינה כי פנתה לרשויות הצבא בלשכת הגיוס בירושלים, שם נמסר כי אין הנחייה גורפת וכל מקרה נבחן לגופו, תוך בדיקת התאמה ומוטיבציה לגיוס. לדבריה, מעורבות חוזרת של המשיב בפלילים והרשעה נוספת לאחר שנבדקה התאמתו טרם מעצרו הנוכחי, עלולה לחבל באפשרות גיוסו.

4. בטיעוניה לעונש טענה המערערת למתחם ענישה בין מאסר בעבודות שירות לבין מאסר קצר, וביקשה לגזור על המשיב מאסר למשך 4 חודשים לריצוי בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה. ב"כ המשיב ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן.

המשיב עצמו הוסיף כי מזה שנה וחצי הוא מנסה להתגייס ועושה מאמצים רבים לשם כך.

5. בגזר דינו התייחס בית-משפט קמא למעשיו של המשיב, וקבע כי מתחם הענישה הוא בין שירות לתועלת הציבור לבין מספר חודשי מאסר בפועל, בצירוף פסילת רישיון נהיגה.

אולם, בהתחשב בסיכויי השיקום של המשיב, בחר לחרוג לקולא ממתחם הענישה. בית המשפט ציין כי הרשעתו של המשיב תפגע קשות בסיכויי שיקומו, וכי נסיבותיו האישיות מצדיקות ענישה מופחתת ויוצאת דופן. כן התייחס לגיוסו העתידי של המשיב לצבא. לפיכך ציין בית המשפט כי הוא מתעלם מהרשעתו הראשונה של המשיב, מבטל את ההרשעה בתיק זה, וגזר דינו כמפורט לעיל.

6. המערערת טוענת כי טעה בית המשפט עת נמנע מהרשעת המשיב. לטענתה, בית המשפט שגה בפרשנות **הלכת כתב** וביישומה. נטען כי הכלל הוא שמהוכח שבוצעה עבירה, יש להרשיע את הנאשם, וכי הימנעות מהרשעה הינה בגדר החריג שבחריגים. נטען כי החלטתו של בית המשפט לחרוג ממתחם הענישה, איננה מתאימה להכרעה הערכית ולשיקולי ההלימה. כן נטען כי לא הוצגו ראיות חותכות בדבר הקשר בין הרשעתו של המשיב לבין פגיעה כלשהי באפשרות התפרנסותו בכבוד בעתיד. נטען כי מאחר שלמשיב הרשעה קודמת, מיולי 2013, יש לבחון טענתו לנזק קונקרטי במשנה זהירות. לגבי הפגיעה בגיוסו של המשיב לצבא, נטען כי שלטונות הצבא בוחנים כל מקרה על פי נסיבותיו, וכי הרשעה הינה רק אחד השיקולים הנלקחים בחשבון.

לפיכך ביקשה להרשיע את המשיב ולהטיל עליו עונש שיהלום את חומרת העבירות בהן הורשע.

7. ב"כ המשיב ביקשו להשאיר על כנה את החלטת בית-משפט קמא, שכן הרשעה תפגע קשות, לדבריהם, בשיקולי שיקומו של המשיב. נטען כי שיקול זה גובר על שיקולי ההרתעה והגמול. לעניין זה טענו כי העבירות שביצע המשיב הינן מסוג העבירות המאפשר לוותר על הרשעה, הפנו לגילו הצעיר של המשיב, וכן התייחסו לנסיבות חייו הקשות. נטען כי הרשעת המשיב תיצור יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי להיגרם לו כתוצאה מההרשעה לבין האינטרס הציבורי שבהרשעה.

8. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל באשר לשאלת ההרשעה.

9. על הנסיבות החריגות שבהן ניתן להסתפק בצו מבחן או שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה בדין, עמדנו לא אחת בפסקי הדין שניתנו על-ידינו (ובין השאר בע"פ 30047-01-15 עדיקא נ' מדינת ישראל (26.3.15)); ונחזור פעם נוספת על הדברים. הכללים בסוגיית ההימנעות מהרשעה התוו בפסיקת בית-המשפט העליון. נפסק, כי ניתן להגיע בגזר-דין לתוצאה של אי-הרשעה **"רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה"** (ר"ע 432/85 גדעון רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85)). ההלכה הפסוקה מורה, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני גורמים מצטברים: **"ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..."** (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, 342 (1997)). עוד נקבע בפסיקה, כי בכל הנוגע לנאשמים בגירים, **"רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין"** (ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000)); וכן ראו: ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 869 (2004)). בשורה ארוכה של פסקי-דין נקבע, כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה, הנה בגדר **"חריג שבחריגים"** והיא **"תיעשה אך במקרים יוצאי דופן"** (ראו למשל: ע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13), והאסמכתאות המפורטות שם). באשר לשאלה, האם עצם ההרשעה עלולה לפגוע "פגיעה חמורה" בשיקומו או בעתידו של הנאשם, נפסק כי על בית-המשפט להשתכנע, כי **"הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המועטה שזו תניב"** (ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.09)). עוד נפסק, כי בבוא בית-המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם **"יש להתייחס לנזק מוחשי-קונקרטי, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד"** (ע"פ 8528/12 בעניין אלירן צפורה לעיל; וכן ראו ע"פ 2862/12 מילמן נ'

מדינת ישראל (24.1.13); וכי על הנאשם העותר לאי-הרשעתו, להציג "חשש ממשי כי הטלת אחריות בפלילים תחבל בסיכויי שיקומו... ובחזרתו לדרך הישר" (רע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל (12.11.12); וכן ראו: רע"פ 3589/14 שרון לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.14)). כן הודגש, כי את הטענות בדבר פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי השיקום, יש לבסס בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 7224/14 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.14)).

10. בענייננו, מדובר במעשים לא קלים שעשה המשיב - המשיב הגיע, כשהוא נוהג ברכבו, למקום בו עמדה כבאית וכבאים ניסו לכבות שריפה. המשיב נהג בחוסר זהירות, כשהוא מתקרב לעבר הכבאית, ומסכן בכך הן את הכבאים שהיו במקום והן את המתקהלים. כשנתבקש על ידי הכבאים לעצור, המשיך בנסיעה איטית, תוך שהוא מתקרב עם גחון הרכב לאזרחים שעמדו בכביש, וכשהוא פוגע בכבאי שעמד במקום. המשיב לא הסתפק בכך, הוא המשיך בנסיעה עד שעצר את רכבו, יצא מהרכב עם חברו, כשהוא מצטייד במפתח צלב מברזל, אותו הוציא מתא המטען של הרכב, ואיים באמצעותו על הכבאי.

מעשים אלה של המשיב נעשו מספר חודשים לאחר שנגזר דינו בבית משפט לנוער, ביולי 2013, אז נדון, בין היתר, למאסר לריצוי בעבודות שירות ולמאסר על תנאי בגין מספר עבירות.

מתסקיר שירות המבחן עולה כי למשיב נסיבות חיים קשות, וכי הוא עושה מאמץ להשתקם ולהתגייס לצה"ל. שיקומו של המשיב הוא ללא ספק ערך חשוב, ולא מן הנמנע שהרשעה תפגע באפשרויות תעסוקתו בעתיד, אך אין הוא עולה על האינטרס הציבורי שבהגנה על הציבור מפני התנהגות ביריונית ומסוכנת והרתעה מפני מעשי אלימות.

זאת ועוד, כאמור, למשיב הרשעה קודמת במספר עבירות, ולפיכך, בכל הנוגע לאפשרויות התעסוקה בעתיד, אין בהרשעה הנוכחית תוספת משמעותית על זו שקדמה לה.

אשר על כן, אין במקרה זה הצדקה להימנע מהרשעתו של המשיב, ולפיכך אנו מקבלים את הערעור ומרשיעים את המשיב בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין תשל"ז-1977, ובנהיגה בחוסר זהירות, לפי תקנה 21 לתקנות התעבורה תשכ"א-1961.

11. אשר לעונש שנגזר על המשיב - עם כל החומרה שבמעשיו של המשיב, איננו רואים מקום להחמיר בעונשו.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי

התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אזולאי (24.11.14); וע"פ 4235/14 ראאד חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14); וכן ראו: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.13); וע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

בענייננו, אמנם העונש חורג לקולא מהעונש הראוי, והינו מחוץ למתחם הענישה, אך שליחתו של המשיב לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות עלולה לכרסם עוד בסיכויי להתגייס לצה"ל וממילא תפגע בהמשך שיקומו. כמו כן, לצד שירות לתועלת הציבור, ניתן במקרה זה צו מבחן, אשר עשוי אף הוא לסייע בשיקומו של המשיב. לפיכך, אף שהעונש שנגזר על המשיב נוטה לצד הקולא, אין במקרה זה מקום להתערב בו. לפיכך, לעניין זה אנו דוחים את הערעור.

12. לאור המאמצים שעושה המשיב ורצונו העז להתגייס לצבא, אנו ממליצים לשלטונות הצבא לשקול את גיוסו של המשיב לצה"ל למרות הרשעתו הנוכחית, הכל בכפוף לנהלים ולשיקול הדעת המלא הנתון לצבא בעניין זה.

המזכירות תשלח עותקים מפסק הדין לב"כ הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, ט"ו בסיוון התשע"ה, 2 ביוני 2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, שופט